

LIETUVOS DIDŽIOSIOS
KUNIGAİKŠTIJOS TRADICIJA
IR TAUTINIAI NARATYVAI

LIETUVOS
TŪKSTANTMETIS

VILNIAUS
UNIVERSITETAS

LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTĖJOS
TRADICIJA IR TAUTINIAI NARATYVAI

ТРАДИЦИЯ ВЯЛИКАГА КНЯСТВА ЛИТОЎСКАГА
І НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ НАРАТЫВЫ

ТРАДИЦІЯ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО
ТА НАЦІОНАЛЬНІ НАРАТИВИ

TRADYCJA WIELKIEGO KSIĘSTWA
LITEWSKIEGO I NARRATYWY NARODOWE

ТРАДИЦИЯ ВЕЛИКОГО КНЯЖЕСТВА
ЛИТОВСКОГО И НАЦИОНАЛЬНЫЕ НАРРАТИВЫ

TRADITION OF THE GRAND DUCHY
OF LITHUANIA AND NATIONAL NARRATIVES

UDK 947.45.02/.04

Li232

Specialusis „Lietuvos istorijos studijų“ leidinys (t. 7)

Special issue of the scientific journal „Lietuvos istorijos studijos“ (vol. 7)

Periodinis mokslo leidinys „Lietuvos istorijos studijos“ yra referuojamas tarptautinėje duomenų bazėje ABC-CLIO

Articles appearing in the journal „Lietuvos istorijos studijos“ are abstracted and indexed in HISTORICAL ABSTRACTS and AMERICA: HISTORY AND LIFE (ABC-CLIO)

Leidinių sudarė:

prof. Alfredas Bumblauskas,

doc. Grigorijus Potašenko

Kalbos redaktoriai:

Birutė Ilgūnienė,

Larisa Lavrinec,

Milda Norkaitienė

Recenzentai:

prof. Šarūnas Liekis (Mykolo Romerio universitetas),

doc. Nerijus Šepetys (Vilniaus universitetas)

Projektą „LDK paveldo „dalybos“ II. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos tradicija: modernių valstybinių, tautų ir etninių mažumų tapatybės istoriniuose kontekstuose“ parėmė Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas (Lithuanian State Science and Studies Foundation), sutartis su fondu Nr. L-05/2008

Knygos leidimą parėmė

Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas

Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie Lietuvos Respublikos

Prezidento kanceliarijos pagal Lietuvos tūkstantmečio programą

Leidinyje apsvarstytas ir rekomenduotas spaudai

Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto tarybos

(2009-10-28, protokolai Nr. 9)

ISSN 1822-4016

ISBN 978-9955-33-500-9

© Straipsnių autoriai, 2009

© Vilniaus universitetas, 2009

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Vygintas Bronius Pšibilskis* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Atsakingasis sekretorius (Executive Secretary)

Doc. dr. *Sigitas Jęgelevičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Nariai (Editors):

Prof. habil. dr. *Alfredas Bumblauskas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Prof. habil. dr. *Zenonas Butkus* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Prof. habil. dr. *Sven Ekdahl* – Geteborgo universitetas, Švedija (Istorija 05H)
Goteborg University (History 05H)

Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Dr. *Magnus Ilmjärv* – Talino universitetas, Estija (Istorija 05H)
Tallinn University (History 05H)

Prof. habil. dr. *Anatolij J. Ivanov* – Rusijos mokslų akademijos Rusijos istorijos institutas,
Rusija (Istorija 05H)
Institute of Russian History, Russian Academy
of Sciences (History 05H)

Dr. *Michail M. Krom* – Sankt Peterburgo Europos universitetas,
Rusija (Istorija 05H)
European University at St. Petersburg (History 05H)

Prof. dr. *Aleksiejus Luchtanas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Prof. habil. dr. *Jozef Maroszek* – Baltstogės universitetas, Lenkija (Istorija 05H)
University of Białystok (History 05H)

Prof. habil. dr. *Zenonas Norkus* – Vilniaus universitetas (Sociologija 05S)
Vilnius University (Sociology 05S)

Doc. dr. *Edmundas Rimša* – Lietuvos istorijos institutas (Istorija 05H)
Institute of Lithuanian History (History 05H)

Prof. habil. dr. *Waldemar Rezmer* – Torūnės Mikalojaus Koperniko universitetas,
Lenkija (Istorija 05H)
Nicolaus Copernicus University, Toruń (History 05H)

Prof. dr. *Genadz Saganovič* – Europos humanitarinis universitetas, Lietuva (Istorija 05H)
European Humanities University, Lithuania (History 05H)

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
(Vilnius University, Faculty of History)
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lithuania
El. paštas (e-mail): janina.leonienne@if.vu.lt
<http://www.lis.lt>

TURINYS

Pratarmė 9

I LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTIJOS DAUGIAKULTŪRIŠKUMAS IR INTEGRACIJOS PROCESAI

Alfredas Bumblauskas. Aktualieji ir istoriniai Europos regionai:
Lietuvos Didžioji Kunigaikštija, ULB, Vidurio Rytų Europa 17

Jūratė Kiaupienė. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos politinė tauta.
Lietuviškoji perspektyva 39

Sergejus Temčinas. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos rusėniškoji
literatūra kaip kultūrinės integracijos modelis 53

Urszula Augustyniak. Wielokulturowość Wielkiego Księstwa
Litewskiego i idea tolerancji, a praktyka stosunków
międzywyznaniowych w XVI–XVIII w. 87

Richard Butterwick. Finis Poloniae, finis Lituaniae, finis Reipublicae? 105

II NACIONALINIŲ ISTORIOGRAFIJŲ FORMAVIMASIS IR LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTIJOS PAVELDO „DALYBOS“ XIX–XX A. PIRMOJOJE PUSĖJE

Rimantas Miknys. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos valstybingumo
tradicija lietuvių tautinio judėjimo politinėje programoje
(teorinis ir praktinis aspektai) 117

Ryšard Gaidis. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos idėja ir
tautiniai atgimimai. Vieno Lietuvos lenko perspektyva 145

Darius Staliūnas. Rusijos tautinė politika ir Lietuvos
Didžiosios Kunigaikštijos paveldo dalybos 165

Михаил Кром. Великое княжество Литовское в российской
историографии XIX–XX вв. 177

Наталія Яковенко. «Польша» и «Литва»: семантика пространств
взглядом из Киева (середина XIX – начало XX в.) 193

Zenonas Butkus. Federalistinių idėjų recepcija Lietuvoje 1918–1922 m. 213

Rimvydas Petrauskas. Zenonas Ivinskis ir Henrykas Łowmiański:
pokyčiai tarpukario medievistikoje Kaune ir Vilniuje 225

Mathias Niendorf. Zenonas Ivinskis (1908–1971) – historyk na emigracji 237

III LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTIJOS PAVELDAS ŠIUOLAIKINĖJE ISTORIJOJ POLITIKOJE IR ISTORINĖJE KULTŪROJE

Tamara Bairašauskaitė. Vietinis komponentas Lietuvos totorių
sociokultūrinės tapatybės konstrukcijose (istoriografinis aspektas) 255

Grigorijus Potašenko. Istorijos kultūra šiuolaikinėje Lietuvoje:
daugiakultūriškumo samprata visuomenėje ir Lietuvos Didžiosios
Kunigaikštijos tyrimuose 275

Вячеслав Носевич. Наследие Великого княжества Литовского
в исторической памяти современных белорусов 301

Андрей Блануца, Дмитрий Ващук. Украина: литовский период
истории (современная историография и историческое сознание) 321

Игорь Курукин. Этногенез белорусов и украинцев
в современной историографии России 337

Summaries / Résumé 357

Tekstų autoriai 375